

AKTIVITETET E INSTITUCIONIT KULTUROR ALEVIAN DHE BEKTASHIAN

Vitet 1990 janë fillimi i sistemit të ri botëror në bazë të politikës, ushtrisë dhe ekonomisë, prej kur u ndërpre lufta e ftohtë. Me këtë periudhë u dha fundë armiqësisë politike e cila filloi pas luftës së II botërore. Në atë mënyrë, për dominimin e jetesës kapitaliste në botë, mënyra e prodhimit përjeton evolucion. Këto zhvillime ndikojnë edhe në Turqi, ashtu që sjellin ndryshime në planin politik, kulturor dhe social. Ndryshimet në planin politik, social dhe kulturor, ndikuan në sistemin e mendimeve dhe besimit Bektashian dhe Alevian në territorin e Anadolisë në shekullin e Gjatë historisë, Alevizmi, e cila është mbajtur larg prej udhëheqësisë qendrore e Anadolisë, vjen në kundërshtim me mendimin tradicional. Duke treguar identitetin e vetë, në cilësinë e mendimit dhe besimit, Alevizmi merr karakteristik të shoqëris së mbyllur. Ky profil shoqëror zgjatë deri te mesi të shekullit XX. Problemi themelor i Turqisë është shpërngulja e cila paraqitet pas vitit 1960. Ajo bëhet kulturë reale për individin nga Alevizmi. Po ashtu edhe lëvizjet e shpërnguljeve në Evropë ka mundësuar shpërnguljen e alevive në Evropë. Alevitë, të cilët me shekuj kanë luftuar në rethinën e fshatrave për ta vërtetuar identitetin e vet, këtë herë i'u mundësohet rrasti të vendosen nëpër qytete e Europës Perendimore. Por ajo ishte shkak edhe për problemet sociale, kulturore dhe politike. Ajo që nëpër fshatra ka mundur më lehtë të tubohen, nëpër qytete është problem e cila ka zgjatë deri në vitin 1990.

Ajo që ndodhi në botë dhe në Turqi pas vitit 1990, i detyroi Alevitë të fillojnë të mendojnë për zgjidhjen e problemeve. Me shoqatat joqeveritare që i kanë themeluar, filluan ta tregojnë identitetin tyre. Bektashianët, prezantimin e tyre më të mirë e kanë bërë me Haxhi Bektash Velinë. Filluan të organizohen në Anadoli dhe në tokat Ballkanike. Nji përfaqësues tjetër, është Balim Sulltan i cili mundësoj organizimin e cila vazhdon edhe sot. Bektashizmi, u zgjërua edhe në Afrikën veriore me ndihmën e Kajgusuz Abdall i cili jetonte në shekullin XIV dhe XV dhe me ndihmën e aktiviteteve të teqeve të cilat i ka themeluar në Egjipt dhe i ka zgjësuar në Afrikën Veriore. Si qendër kryesore të organizuara në Stamboll, teqet e Bektashianve e kanë treguar identitetin e vet në Bullgari, Greqi, Shqipëri, Maqedoni dhe në Kosovë me njësitë e veta fetare dhe kulturore. Teqet e Bektashianve të cilat si qendra për mendime, në plan të parë e kanë njeriun dhe në atë mënyrë kanë luajtur rol me rëndësi në shoqërinë. Në historinë, teoria bektashiane me teqet e veta bektashiane, si në Anadoli dhe në Ballkan, ashtu edhe gjithkund në botë, kanë dhënë kontributin e madh për njerëzimin si në planin mendimor ashtu edhe në planin kulturor.

Institucioni kulturor i Bektashianve dhe Alevive u themelua në Gjermani, në vitin 1997. Misioni i saj kryesor është që të hetoj duke i mbrojtur sistemet e mendimeve fetare ndash në ate mendimore, historike, fetare për t'i përcjellë në ardhmëri. Prandaj, ky institucion nga dita e themelimit ka realizua aktivitete të shumta me përmbajtje shkencore, fetare dhe kulturore. Si aktiviteti i parë shkencor, me 10-11 Janar 1998 ka organizuar Simpoziumin e parë Ndërkombëtar Bektashian dhe Alevi. Simpoziumi u organizua në Bon ku marrën pjesë dhjetra shkenctar nga shtete të ndryshme. Ky simpozium ka vlerë nga fakti se hetohet realiteti i Bektashianve dhe Alevive nga pamja shkencore. Me këte, Bektashianjtë dhe Alevitë janë prezentua nëpër univerzitetet botërore dhe Europiane. Në këtë simpozium, shkenctarët si vijojnë Irena Melikoff, Belkis Temren, Ilhan Selçuk, Fikret Otjam, Mehmet Temren, Mehmet Jaman dhe Velijettin Ulusoj dhanë vlerësimin shkencor në lidhje me Bektashizmit dhe Alevizmit. G. Wiessner dhe Mahzuni Sherif prezentimet e veta i dhanë në formë shkrese. Këto prezentime janë shpallur në formë libri.

Këto libra janë dërguar organeve kompetente si dhe institucioneve shkencore. Institucioni Bektashi dhe Alevi, kanë marrë pjesë në simpoziume të ndryshme të organizuara nga ana e institucioneve dhe universiteteve. Institucioni, ka organizuar konferenca, panele të shumta, si dhe në të ardhëshmen do të vazhdoj me aktivitete të njejta. Ky institucion, ka shpallur shumë libra në lidhje me sistemet e mendimit dhe besimit të Bektashianve dhe Alevive. Në vitin 1998 zv. Doc. Dr. Ali Jaman ka shpallur bibliografinë për Baktashizmin dhe Alevizmin. Ai libër është shumë me rëndësi për katalogjizimin për veprat shkencore në lidhje me Bektashizmin dhe Alevitë. Vepra e Prof. Dr. Belkis Temren e cila quhet Muaji Muharrem Në Traditën e Bektashinjëve dhe Alevivbe është libri i tjetër i cili është shpallur në vitin 2000 nga ana e këtij institucioni. Në vitin 2004 u shpall libri i quajtur Gratë Dervishjane në Bektashiantë dhe Alevitë. Në këtë vepër folët për piknisjen e grave në lidhje me sistemet mendimore dhe besimi. Institucioni Bektashian dhe Alevian le hapsirë edhe hulumtimeve shkencore në lidhje me Bektashiantë dhe Alevitë. Ai institucion mendon se duhet të jepet përmbajtje në kësi hulumtime. Institucioni i ka përkrahur hulumtimet e Ali Duran Cicekut në lidhje me Tahtaxhi Alevitë dhe hulumtimet e Ali Hajdar Avxhiut në lidhje me Pir Sulltan Abdallin të cilat i ka realizuar hulumtimet ku fshati Sivas-Jëldëzeli-Banaz është marë si pikë kryesore

Detyra bazë e këti Institucioni Bektashian dhe Alevi është që ti mbledhi dhe regjistroj të dhënat gojore dhe me shkrim. Institucioni Kulturor aktivitetet arkivore në lidhje me historinë e Bektashianve dhe Alevive i llogaritë si aktivetete shumë të rrëndësishme. Alevi Bektashian dhe Alevi në pajtim me këte, Institucioni me metodë te kopjimit nga arkivat e

universiteteve i kopjon dhe regjistron të dhënat në lidhje me Bektashian Alevi. Me këte metodë, materialet e shkruara, dhe materialet video në lidhje me Qendrën e hulumtimeve Haxhi Bektash Veli dhe Kulturës Turke pranë Gazi Universitetit janë bashkangjitur në arkivin e institucionit. Në cilësinë e institucionit akademik, Kultura Turke dhe qendra për hulumtime Haxhi Bektash Veli llogaritet njëra nga arkivet më të njohura në botë. Poashtu edhe hulumtimet e Ajhan Ajdënit me ndihmën të kopjimit arkivohen në Institucion. Në arkivin e Institucionit gjenden edhe të dhënat shkencore dhe biografike në lidhje me Prof. Dr. Irena Melikoff. Në këtë intervju bëhen vlerësimet në lidhje me Bektashiantë dhe Alevitë.

Paralel me aktivitetet shkencore, realizohen edhe aktivitetet sociale, kulturore dhe fetare. Në lidhje me këte, Institucioni mer pjesmarje në aktivitetet përkujtimore për Haxhi Bektash Veliun. Ky Institucioni realizon aktivitete bashkarisht me institucione tjera Bektashiane dhe Aleviane, si p.sh. Shakhullu Sulltan Vakfi dhe Shoqatën Karaxhaahmet Sultan për Zhvillimin e Kulturës. Ky Institucion për çdo vit organizon programe si p.sh. në lidhje me Shën Gjergjin, Nevruzin dhe muajin e muharremit dhe aktivitete të tjera. Në këto aktivitete marrin pjesë edhe pjesmarrës nga besimet tjera.

Për të vazhduar aktivitetet e saja në të ardhmen, vendosi të punoj në formën e fondacionit. Institucioni kulturor i Bektashianve Alevianëve nga viti 2007, aktivitetet e saja i vazhdon në adres 1 53547 Hausen (Wied) në Malberg. Institucioni punon në 12 hektar sipërfaqe, deri sandërtesa e selisë qendrore, me përjashtim të katit hyrrës, ka dy kate. Në ndërtesën e selisë qendrore ka kuzhinë, trpeza, bibliotekë, salla për konferenca dhe dhoma për pranimin e mysafirve. Në suazë të Institucionit gjendet edhe vendi për lutje (liturgji). Institucioni kulturor i Bektashianve dhe Alevianëve aktivitetet e saja në lidhje me sistemet mendimore dhe besimin në të ardhmen do t'i vazhdoj dhe shumëzoj